

238007

НАХЎДАК

(Афсона)

Афсонаҳои
халқи тоҷик

МАОРИФ

ББК 83.2(2) тоҷик - 8

О-83

МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ «КҶУБҶОҶАИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН»	
238007	ФТОҶИ

Нусхаи ҳатмӣ

О-83. Нахӯдак. Душанбе, «Маориф», 2015, 16 саҳ.

Афсона дар тарбияи ахлоқии кӯдакон нақши муҳим мегузорад. «Нахӯдак», ки яке аз афсонаҳои хеле қадими мардуми мост, меҳру муҳаббат, вафодорӣ, эҳтироми волидайн барин сифатҳои волоро тарғиб мекунад. Умед аст, ки хурдсолон аз мутолиаи он як ҷаҳон лаззати маънавӣ мебардоранд.

Нахӯдак

Буд набуд, дар як замоне, дар як маконе як пирамарди дилсоф буду як кампири дилчӯ. Дардо, ки умри ҳар ду азоби бефарзандӣ мекашиданд. Кампир ҳар рӯз аз ғами бефарзандӣ оҳ мегуфту мисли абри навбаҳор зор-зор мегирист. Пирамард ғам хӯрда, мегуфт, ки «мо назди Худо чӣ гуноҳ кардаем, ки ба мо фарзанде надод. Агар фарзанде медоштем, мисли дигарон тӯй мекардем, ба мардум ошу нон медодем, аз таънаи мардум халос мешудем».

Як рӯз ба таги дарвозаи онҳо «Ҳақ дӯст, ё Оллоҳ, садақа радди бало!»-гӯён гадое омад. Кампир ноне гирифта пеши дарвоза омаду ба гадо нигоҳ кард, ки вай ба гадо он қадар монанд не, як мӯйсафеди қадбаланди нуронӣ, ришаш сапсафед, асояш тило баринҷило медиҳад.

Дили кампир якбора гарм шуду гум зад. Вай бо умед ба мӯйсафеди нуронӣ гуфт:

–Шумо одами ҷаҳонгаштаю кордида барин, мо фарзанд надорем, пеши мардум сархаму музтарем, хонаи равшан ба назарамон торик, ҳавлии обод нообод менамояд. Дар ҳаққи мо дуо кунед, Парвардигори оламро раҳмаш биёяду ба мо фарзанде диҳад.

Мӯйсафед аз хӯрчинаш як дона себ бароварда ба кампир доду гуфт:

—Ҳамин себро ду пора кунеду як пораашро худатон хӯред, пораи дигарашро ба шавҳаратон диҳед, Худо хоҳад, шумо соҳиби писар мешавед.

Кампир хурсанд шуда ба хона даромаду себро ду ҳисса карда як пораашро хӯрд, чунон бомаза буд, ки дар умраш чунин себи хуштаъм нахӯрда буд. Худдорӣ карда натавонист ва пораи дигарро ҳам хӯрду аз шарм ба пирамард чизе нагуфт.

Нух моху нух рӯзу нух соат гузашту пиразан писараке таваллуд кард. Аҷабо, хурдтарак мисли нахӯд. Ҳар ду ҳайрон шуданд, пирамард оҳи сард кашида гуфт:

–Мо як умр фарзандгадо будем. Худо оҳамонро шунида раҳмаш омаду фарзанд дод, лекин чаро ин қадар майда-а? Мардум «ҳамин ҳам бача шуд?»-гуфта, ба ҳоли мо намехандида бошанд?

–Ба ҳамин майдача ҳам бояд шукр кунем, – гуфт кампир, – рӯйи фарзандро надида, мурда мерафтем, чӣ мешуд?

Онҳо маслиҳат карда, номи писарашонро Нахӯдак монданду орзу карданд, ки тезтар калон шавад, дастёраки хушёру чаққон шавад.

Нахӯдак табъи дили падару модар як бачаи зираку хушёру чакқон шуд. Хурсанд шуданд пирамарди дилсофу кампири дилчӯ. Кампир аз чашма об оварданӣ шавад, Нахӯдак тозон омада: «модарҷон, шумо овора наshawед, ман барои об меравам»-гуфта, кӯзаро аз дасташ мегирифт.

Падар ҳезум шикастанӣ шавад,
«падарҷон, шумо дам гиред, ман чӯбҳоро
мешиканам»-гуфта, табарро аз дасташ
мегирифтӯ дар як дам ду-се шоҳу кундаро
майда карда мепартофт. Модараш ҳавлӣ
рӯфтани шавад, тозон омада «модарҷон,
ҷорӯба ба ман диҳед!»-гуфта, ҷорӯбро
мегирифтӯ як ҳавлии калонро об зада, рӯфта,
лесида мондагӣ барин тоза мекард.

Одамон медиданд, ки пирамард дигар ба бозор ҳам намеравад. Писарчааш хӯрчинро ба китфаш партофта, тозон рафта харид карда меояд. Ҳамсояхо ҳайрон шуда, аз ҳасад «худааш ин қадар майдаю кори се-чор одами калонаро мекунад» мегуфтанд.

Як рӯз пирамард ба сахро рафту кампир хӯрок пухта бурданӣ шуд.

–Модарҷон, ман мебарам,-гӯён Нахӯдак табақро бардошта, болои сар гузошту сурудхонон пеши падараш равон шуд.

Мардум ҳайрон шуда, ба чор тараф нигоҳ мекарданд: ин чӣ хел одам будааст, ки овозашро мешунавему худахро намебинем?! Вақте Нахӯдакро диданд, боз бештар ҳайрон шуданд, ки як бачаи хурдакак як табақи калонро болои сар бардошта, озодона роҳ меравад.

Нахӯдак ба сахро омад, табақро дар сари киштзор гузошту ба гандумзор даромада, аз дасти падар досро гирифта гуфт:

–Падарҷон, шумо хӯрок хӯрда дам гиред, ман дарав мекунам.

Дос аз Нахӯдак ду баробар калон буд, дили падар сӯхта гуфт:

–Писарам, ту монда шуда омадӣ, дам гир, хӯрокро хӯрам, худам дарав мекунам.

–Не, падарҷон, ман монда нашудаам, – бо хушҳолӣ гуфт Нахӯдак ва досро гирифта, дар як замон гандумзорро даравида, дарза басту болои ҳам чинда ғарам кард.

Падар хурсанд шуд.

Акнун, ту, Нахудҷони падар, ба
хона рав, – хушҳолона гуфт падар,
– ман гандумро кӯфта, боду
ғалбер карда ба хона мебарам.

Нахӯдак суруд хондаву бозӣ карда ба хона мерафт, ки дар роҳ овози ўро гурги гурусна шунид. Гург «ана Худо дод, акнун шикамам сер мешавад»-гӯён сари роҳи Нахӯдакро гирифт.

–Эй, ман туро одами калон гӯям, ту нахӯдак барин майдаяк-ку! Ту хурдакак ҳам бошӣ, ман туро мехӯрам, ҳоло ишкамам нағора менавозад.

–Маро агар хӯрӣ, пушаймон мешавӣ, – нотарсида гуфт Нахӯдак, – беҳуда овора нашав, ба ҷойи дигар раву шикаматро сер кун!

Гург ба гапи Нахӯдак гӯш накарда, ўро як луқма карда фурӯ бурд. Фурӯ бурду зиёдтар гурусна монд. Рафт, рафт, рамаеро дид. Оҳиста, рӯ-рӯи алаф хазида, баррачаеро доштани шуд, ки Нахӯдак аз даруни шикамаш дод гуфт:

–Чӯпон, ҳо чӯпон, хушёр бош, гург гӯсфандатро мехӯрад!

Чӯпон сағҳояшро киш-киш дода, ба сари гург давид. Гурги гурусна гурехта, базӯр халос шуду боз дашту дараро кофта-кофта, як рамаи дигарро дида монд. Боз аз даруни вай Нахӯдак:

–Эй чӯпонҳо, хушёр бошед, ки гурги гурусна
гӯсфандҳоятонро меҳӯрад! – садо баланд кард.

Чӯпонҳо чӯбдасташонро бардошта, ҳайхуйкунон гурги
гуруснаро ронданд.

Гург тамоман беҳол, аз Нахӯдак безор ва аз кардааш
пушаймон шуда, ба лаби як чоҳ рафт. Аз ин тарафи чоҳ ба он
тарафи чоҳ парида, худаширо афшонда буд, ки Нахӯдак аз
қафояш ба чоҳ афтид. Гург «ҷонам халос шуд» гуфту гурехта
рафт.

Нахӯдак ҳарчанд зӯр зад, аз чоҳ баромада натавонист. Бо
умеде, ки ягон кас овозаширо шунаваду ба сари роҳ биояд, бо
садои баланд суруд хондан гирифт.

Аз наздикии чоҳ рамаи гӯсфандон мегузашт. Садои
Нахӯдак ба гӯши чӯпонҳо расид: «Ин овози аз даруни гург
баромадагӣ барин-ку, ин гурги гуруснаи лаънатӣ дар ҳамин
ҷойҳо пинҳон нашуда бошад»-гӯён онҳо ба ҷустуҷӯ
даромаданд.

Чӯпонҳо овозро мешуниданд, аммо дар гирду атроф на
гургро медиданду на соҳиби овозро.

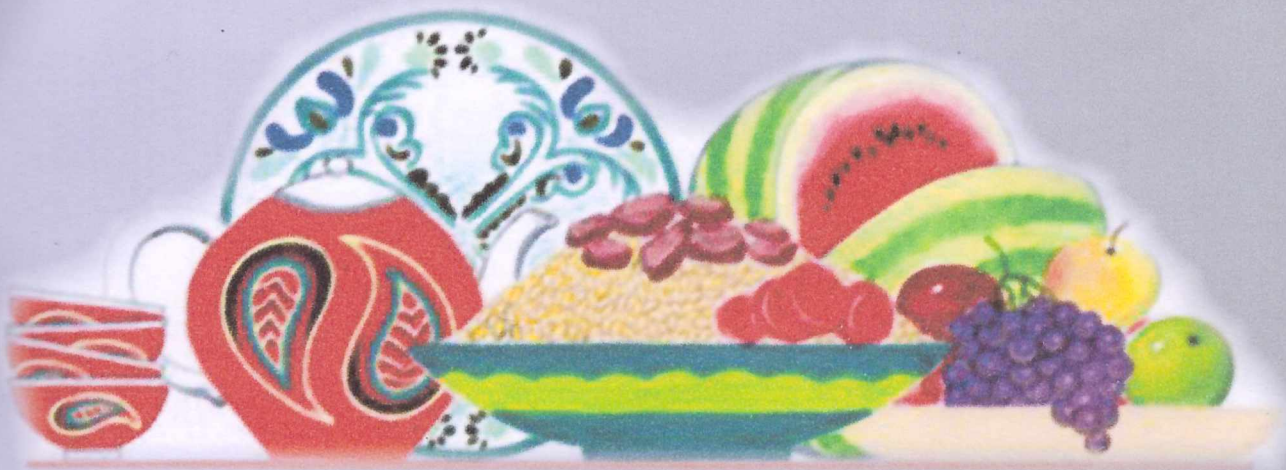
–Ба лаби чоҳ биёед, ба даруни чоҳ нигаред, – Нахӯдак
чӯпонҳоро ба ёрӣ даъват кард.

Зери чоҳ торик буд, ба чашми чӯпонҳо чизе наменамуд.

–Нӯги чӯбро дароз кунед! – гуфт Нахӯдак аз зери чоҳ.

Чӯпонҳо нӯги чӯбдасташонро дароз карданд, Нахӯдак
хушҳолона ва саломат аз чоҳ берун омад.

–Ҳамоне ки аз даруни гург садо меод, ту набудӣ? –
ҳайрон-ҳайрон ба писараки хурдакак нигаристанд чӯпонҳо.

–Ҳа, ман будам, – далерона гуфт Наҳӯдак.

–Ту гӯсфандҳои моро наҷот додӣ, ташаккур!, – чӯпонҳо ба ивази некӣ ба Наҳӯдак як хурмача қаймоқ доданд.

Наҳӯдак хурмачаро болои сар монду гӯё ҳеҷ воқеае рух надода бошад, сурудхонон ба хона омад.

Падараш кайҳо боз аз саҳро баргашта буд, пирамарду кампир «писарамон гум шуд, ўро гург хўрд ё шоғол хўрд, акнун мо чӣ кор мекунем?», - гӯён гиря мекарданду оби дида мерехтанд. Нохост суруди Наҳӯдак ба гӯшашон расид. Хурсандона аз хона баромада, Наҳӯдакро сиҳату саломат диданд. Хурсандиашон ҳадду канор надошт, Наҳӯдакро мебӯсиданду мебӯсиданд. Мардум чанд дег оши пирамарду кампирро хўрда, дар ҳаққи Наҳӯдак дуои нек намуданд. Акнун пирамарду кампир ба муроду мақсадашон расиданду ба Худованд шукр мегуфтанд.

60✓

Муҳаррир Бурҳон Салмонов
Рассом Сайёра Имодининова
Муҳаррири техникӣ Робия Абдуллоева
Ороиши компютерӣ Фирдаёс Давлатбеков
Ҳуруфчин Суруш Зайниддинов

Ба ҷопаш 12.03.2015 имзо шуд. Андозаи 76x94 1/16.
Қоғози бурандуд. Ҷопи офсетӣ. Гарнитурани Times New Roman ТҶ.
Ҷузъи ҷопӣ 1,0. Адади нашр 5000 нусха.
Супориши № 64/2015.

Муассисаи нашриявии «Маориф»-и
Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон.
734024, ш. Душанбе, қўчаи А. Дониш, 50.
Тел: 98-552-89-89. E-mail: najmiddin64@mail.ru

